

Messut.

Eugen Tschirikov.

Suomentanut

Santeri Grönberg.

Keski-Uusimaa, 1920.

— Pavel Vasiljevitsh, miksi emme mekin voisi jotain näytteille asettaa?

— Se tahtoo sanoa: mitä, mihin asettaa? . . .

— Aivan yksinkertaisesti: laitetaan messut, vaikka vähäpöisetkin. . . Emmehän mekään ole niinestä kokonkurssittuja. . . Ei passaa jäädä jällelle ajastaan. . .

— Tieteellis-teollisenko? — kysäsi Pavel Vasiljevitsh hieman ivansekaisesti.

— Eipä niinkään. . . Mitä tieteellisyyksiä me tarvitsemme! . . Maataloudellisen. . . Tämähän on maanviljelyslääni, on mallikelpoisiakin tiloja. . . Esimerkiksi teillä. . . Pääasiahan on, että annamme itsestämme jotain kuulua. Tällä lailla jos elämme, saamme ikämme pysyä takapajulla. . . Ihmiset hommaavat, heillä on rautateitä ja muita edistyksiä, mutta meillä, niin kuin oli Aatamin aikoina, niin on nytkin. . . Minä esimerkiksi olen jo kolmatta nelivuotiskautta kaupungin päänä, mutta mitään edistystä en näe. . . Miksi? Läksin hommaamaan. . . Esittäydyn: olen muka Nurkkalan kaupungin pää. . . Minuun katsotaan, ällistetään, aivan kuin eivät milloinkaan olisi kuulleet

tällaisesta kaupungista puhuttavankaan . . . Haararataa, sanon, haluaisimme . . . Pitäisi päästä edistykseen käsiksi . . . Nämäpä tähän möläyttävät: mitä haararatoja? Miksi . . . Eihän teillä ole mitään kulettamista . . . Mutta, miksi ei ole? . . . Siksi, kun istutaan nökötetään — eikä meistä tiedetä tään taivaallista . . .

— Niinpä niinkin . . . — vastasi Pavel Vesiljevitsh tähän, miettiväisenä päästellen savuja viiksiensä takaa. — Meidän puuhamme haararadasta eivät onnistuneet . . . Pitkän nenän antoivat.

— Eipä se olisi teille paha ollut? . . . vai kuinka? Teidän tilanne olisi ollut aivan radan ääressä . . . Istut, pim—pim—pim . . . trrrrr . . . ala pyyhkiä! . . . Parin kolmen tunnin kuluttua olet laillisen vaimosi luona! . . . He—he—he!

„Kaupungin pää“ löi maalaishallinnon edustajaa polvelle ja rähähti nauramaan tuollaista tyytyväistä ja itseluottavaa naurua, joka on ominaista liukkaille, pulleille kauppiaille . . .

Seuralaiset istuivat mukavassa piilopaikassa yleisessä puistossa, lähellä meluavaa, kirkkaasti valaistua asemaa, joka oli vaipunut kasvisten peittoon ja näytti nyt jonkinlaiselta satumaiselta ilmalinnal-

ta, Bachuksen temppeleiltä . . . Naurua, puheenjorinaa, biljardipallojen naksutusta, korkkien pauketta, veitsien läiskettä, astioiden helinää, orkestreonin säveliä — jonkinlainen hillitön äänten melu pääsi valloilleen avonaisista, häikäisevän kirkkaista aseman ikkunoista yön pimeydessä . . .

Tiheä akaasia-istutus peitti yksinäisen, vihreän pöydän penkkeineen. Täällä, punervan lyhdyn valossa, portviinipullon seurassa, tuntui kummastakin seuralaisesta hyvältä, vapaalta ja kodikkaalta . . . Yleisön utelias silmä ei päässyt tunkeutumaan tiheään akaasiaseinän läpi, ja kuitenkin kuului tänne hyvin sotilassoittokunnan soitto, se kun joka puolen tunnin perästä tarjosi polkkaa, valssia, ja katkelmia „Elämää tsaarin puolesta“ . . .

— Luuletteko te, että edistys teille itsestään suuhun lentää? Se on niettua! . . . Järjestetään ensin messut, sitte yömaja . . . Te esimerkiksi olette jo hankkineet itsellenne agronoomeja. Kuinka paljo eikö teistä kirjoitettu? . . . Ja kirjoitelkoot . . . Tietäkööt, nähkööt, muistakoot! . . .

— Maalaisyhallitus meillä on ahdistettuna . . . Itsehän tiedätte, millä lailla kohtelivat kustannusarvio-

tamme kaikki nuo kypsymättömät, syömättömät . . .

— Joutavia! . . . Kun aika joutuu, antaa Jumala rahatkin . . . He—he—he! Saanko kaataa?

— Kaatakaa! . .

Kilistettyään seuralaiset hörppäsivät nielauksen viiniä ja maiskuttelivat suutaan arvostelevasti . . .

— On kuin olisi jonkun verran hapanta?

— Onpa niinkin . . . Kyllä se kulungit korvaa, Pavel Vasiljevitsh! . . . Kaupunki antaa puolestaan tuhantisen viisitoista—parikymmentä . . . Kaupungin puolesta menen minä takuuseen . . . Maalaihallinto sitte — tuhantisen viisi . . . Alkaakin riittää. Verotus osanot-tajilta, pääsyliput . . . Voi laittaa tuollaisen kodikkaan ravintolan: hauskan . . . He-he-he!

Vaikea on arvata, mikä pakoitti kauppias Klenovia näin omituisesti haluamaan messuja, mutta tämä ajatus häntä seurasi lakkaamatta siitä saakka, oli ollut messuilla Orelin kaupungissa. Paljon mahdollista, että Klenov kaipasi kunniaa, kuuluisuutta, halusi joutua sanomalehtien palstoilla ylistettynä »valistuksen etuvartijana», tahi halusi hän sitte todellakin tuottaa kaupungille hyötyä välillisesti, tehden samalla itsensäkin »huomatuksi» . . . Olipa kuinka tahansa. joka ta-

pauksessa Klenov makasi ja näki unta messuista ja sai vaimonsa suunniltaan näillä messuilla.

— Mitäpä sinä, Fekla Stepanidovna, panet näytteille?

— Riittää jo sinulle, kelvoton? Häpeäisit! . . . Mikä Stepanidovna minä sinulle olen? . . .

— Otan minä sinut käsikoukusta ja — messuihin! Seuraavana päivänä on sanomalehdissä: „Eilen suvaitsi meidän kunnioitettu kaupungin päämme lailisen aviopuolionsa kanssa käydä näyttelyssä. . .“

— Ja se sinusta mieleen? . . .

— Lähestyy kuvernööri . . . Nostaa kätensä lakinliipaan . . . Kaulassani tietenkin riippuvat vitjat . . . Hän tietysti tekee kunniaa ei minulle, vaan kunniamerkille. Luonnollisesti minä myös puolestani: — „minulla on kunnia!“

Tällä kertaa osui Nikanor Ivanovitshin kynsiin vaimonsa sijasta upraavan puheenjohtaja, jota hän nyt messuillaan kiusasi . . . Seuralaiset lopettivat jo keskustellessaan messuista viinipullonsa, mutta Nikanor Ivanovitsh, joka ei halunnut päästää uhriaan, tilasi uuden pullollisen . . .

— Odotahan, keskustellaan vielä! — pidätteli hän

seuralaistaan, humaltui ja siirtyi vähitellen »Sinuttelemaan» toista.

Puheenjohtaja, saatuaan sopivan tilaisuuden, karkasi.

»Kaupungin pää» läksi hoiperrellen tallustamaan pitkin puiston pääkäytävää. Täällä hän sai käsiinsä paikallisten „Sanomain“ uutisurkkijan, tarttui tuttavallisesti tätä käsivarresta ja laahasi hänet akaasiain suojaan.

— Vaikka te, pakanat, ette muuta osaa, kuin haukkua, niin kunnioitan minä kuitenkin sanomalehdistöä ja olen aina valmis. . .

— Minä, Nikanor Ivanitsh, olen täällä naisten seurassa. . . Antakaa anteeksi! . . . koetti uutisurkkija suoriutua hänestä.

— Älähän nyt! . . On asiaa! . . . Akat eivät karkaa, kyllä ne sinun luonasi pysyvät. . .

Uutisurkkija käveli alakuloisena „pään“ jälessä, mutta kun tämä alkoi häntä laahata käytävältä pehkojen taa — horjahti hän vaistomaisesti ja alkoi peräytyä. . .

— Mihinkä te viette?

— Älä nyt joutavia! . . Luuletko että lyömään käyn?

Ei toki. . . En minä semmoinen ole. . . Kirjoita, ole hyvä, hauku niin paljon kuin nahkastasi lähtee, en minä lähde hallituksia myöten juoksemaan. . . Minä kunioitan sanomalehdistöä kuitenkin. . .

— Istu! — käski »pää» äänellä, joka ei sallinut vastaväitteitä, ja painoi paikallislehden avustajan istumaan samalle penkille, jolta upraavan puheenjohtajan juuri oli karannut.

Sitte „pää“ kaatoi laseihin viiniä ja virkkoi:

— Sano: Jumalan kiitos!

— Miksikä?

— Saat tienistiä. . . Saat kirjoitella nautinnoksesi! . . Saat sielullesi rauhan. . . Nyt juokset joka päivä upraavassa ja tiedustelet: „mitä uutta“? — mutta sitte senkun ennätä räntätä, veliseni! . . .

— Mistä siis on kysymys?

— Ka, ryypätään ensiksi! . . . Terveydexesi! . . Kirjoita, koeta parastasi, me emme sinua tule unhoittamaan!

„Pää“ kilisti uudisten hakijan kanssa ja nieläsi yhdellä kulauksella lasinsa.

Naukkasi avustajakin.

— Mitenkä te, sanomalehtikaupustelijat, arvelet-

te: onko messu hyödyllinen kapine?

— Onpa tietenkin. . . Hyödyllinen kyllä! . . .

— Onko syytä haukkua sitä miestä, joka tällaisen kapineen toimeenpanee?

— Miksikä välttämättömästi haukkua? . . .

— Siinäpä se juuri onkin! . . .

— Mikä?

— Saadaan messut. . . Tuossa käteni sulle! Menkään kaupunkinpään virkani, jos. . .

— No, sepä hyvä. . .

— Mitäs sinä minulle sanot: »hy-y-vä»! Sano minulle: tuleeko lehti minua kannattamaan? Vai tuleeko höyhentämään? . . . Eihän teille osaa mieliksi olla. . .

— Meidän äänenkannattajamme kannattaa kaikkia hyviä asioita. . . Ei ihmisiä, vaan asioita. . .

— Mutta tuletko sinä riitaa rakastamaan? Asiaa! Itsestäänkö asia sitte syntyy? Kait sen tekevät ihmiset?

— Tietysti, ihmiset. . . hm. . .

— Anna kätesi. . . Vaikka te haukuttekin, koetan minä kaupunkin hyväksi kaikella sielullani. . . Minä en mitään tahdo! Minä voin, jos haluan palkastanikin luopua, veliseni. . . Tiedätkö mitä! Minä olen edistyk-

sen vuoksi aina valmis. . .

Noin parin päivän kuluttua kertomamme illan jälkeen ilmestyi paikallisiin »Sanomiin» ensimmäinen huomautus tulevista messuista Nurkkalassa: »Olemme kuulleet luotettavista lähteistä, että meidän arvoisa kaupunkin pää N. I. Klenov on ryhtynyt alkuunpanemaan Nurkkalan kaupunkiin ensimmäistä maataloudellista messua. Koskettelemme huomenna lähemmin tätä suurimmassa määrin paikkakunnalle hauskaa ja hyödyllistä toimenpidettä, joka on kunniaksi meidän kaupungin »isällemme», sanomme nyt ainoastaan: »onnea yritykselle!» Tämä uutinen antoi »päälle» vauhtia siinä määrin, että hän heti lähetti hakemaan upraavan sihteeriä »Platonitshia», — kuten häntä kaikki kutsuivat selän takana, — ja ryhtyi asiaan:

— Täytyy, Maksim Pladonitsh, tehdä esitys messuista. . . Mutta pitää laatia se valittavassa hengessä, etteivät valtuusmiehet asetu vastustamaan. . . Niin, että messujen hyöty olisi heti käsitettävissä. . . Sehän on niin kitsasta kansaa. . . Täytyy pyytää kaksikymmentä tuhatta. . .

— Voipi. . .

— Voitkohan? . . . Ellet, niin pyydä avuksesi sanomalehtineekeriä, joka meillä käy uutisia saamassa . . . Hän osaa kirjoittaa roimasti, sattuvasti. Minä voin kyllä maksaa, — asiahan on hyödyllinen . . .

— Selviydyn siitä yksinkin . . .

— Älähän, veliseni, kutsu vaan avuksesi! . . . Onhan hän täällä alalla jo syönyt koirankin . . . Et sinä hänen rinnallaan pysty . . . sitte »pää» käväsi kaikkien vähänkin vaikutusvaltaisimpain valtuusmiesten luona ja hankki heidän suostumuksensa äänestettäessä messuista, mikä muuten ei ollutkaan mikään vaikea asia, kun itsekullakin valtuutetulla itsellään oli näytteille pantavaa . . .

Kokonaisen vuoden valmistautui Nurkkalan kaupunki messujansa varten . . . Yksityiset ja yleiset keskustelut, puheet, täynnänsä lukemattomia sanoja: edistys, kultuuri, valistus, kansan paras j. n. e., kokonainen sarja artikkeleita »Sanomissa» otsakkeella:

»Kylväkää järkevää, jaloa, ikuista!»

Kaikki puhuivat, lukivat ja kirjoittivat siitä suuresta yleisestä merkityksestä mikä messuilla ylipäänsä on ja mikä aiotuilla Nurkkalan messuilla erittäinkin tulee olemaan . . . Asianosaiset teroittivat kielen-

sä, toistaen ulkoa opitut väitelmät messujen yleismerkityksestä, sen kehittävästä ja henkisestä merkityksestä koko seutukunnalle, sen vaikutuksesta asujamiston itsetietoisuuteen j. n. e.

Kuunnellessa näitä juttuja saattoi luulla, että Nurkkalaan aiotut messut onnellistuttavat kaiken maakunnan ja että tämän maakunnan talonpojat viisastuvat kerrassaan, tulevat ylevätapaisiksi, lopettavat akkojensa pieksämisen, lakkaavat kapakassa käymästä, kaikki rikastuvat ja tulevat täsmällisiksi »maksajiksi». . . Ja kuinkas muutoin? saattoihan messuisa päästä perille, ettei kyntää pidä ollenkaan kaksihaarisella puukarhilla, vaan rautaisella viiltoauralla; että sen sijaan kun varisutetaan viljankorjuussa jyviä maahan, kun taitetaan selkää ja hukataan turhanpäiten aikaa — voidaan käyttää viljankorjuukonetta: se leikkaa viljan tarkkaan, sitoo lyhteet, eikä hukkaa ainoatakaan jyvää. . . Täällä sai tietää, että laihat, kylkiluitaan näyttävät, nilkohäntäiset lehmät ja hevoset ovat huonommat, kuin tyrolilaiset rotulehmät ja siitoslaitosten oriit. . . Sanalla sanoen, täällä saattoi nähdä paljon, kuulla ja oppia paljon. . .

Vuosikauden valmistusten jälkeen saattoivat mes-

sut viettää avajaisjuhlaansa . . .

Tämä oli — puhuaksemme paikallisen äänenkannattajan sanoilla — »paikallisjuna ihmisjärjen kunniaksi, joka niin voitokkaasti levittää voimansa kiittämättömäin ja ihmiselle vihamielisten luonnonvoimain yli» . . .

Erilaiset ennätykset erilaisissa talouden haaroissa ja teollisuudessa, edistykset ja edistysaskeleet kaikkea lajia täyttivät kaikki messujen paviljongien ja kottujen kauniit nurkkaukset. Siinä oli äsken keksitty kone, joka itse kylvi, korjasi, pui ja melkeinpä oli vähällä paistaa leipäkakkaroita; siinä oli täydellisyyteensä kehittyneitä rotuja pienempää ja suurempaa lajia kotielukoita: tavattoman suuri sika, joka töin tuskin jaksoi liikuttaa rasvaista raatoaan, ylpeä, majesteettilinen ratsu ja yrmeä lehmä; oli eri syömäviljalajien siemeniä: amerikkalaista kauraa, keisariaruista, kuningasohraa j. n. e.

Pidettiin Herralle Jumalalle kiitosjumalanpalvelus ja eriväriset liput liehuivat korkeiden tankojen päässä paviljonkien yläpuolella. Jokin messujen toimikunnan jäsen piti tilaisuuteen sopivan puheen, joka kesti pari tuntia ja väsytti kaikki läsnäolijat siihen

määrin, että saivat päänkivistyksen. Tässä puheessa esitelmöitsijä osoitti pääasiallisesti toteutuvan tapahtuman merkitykseen maakunnan taloudellisessa elämässä ja kaikissa sen ihmisissä. . .

Sitte rämähtivät sotilassoittokunnan säveleet ja alkoi yleinen juhliminen.

Monet ajat ennen näyttelyn avaamista Nurkkalan kaupungissa oli »Mäenalustan» kylän vanhin, Miron Matvejev, volosti kirjurin toimesta kutsunut kokoon kyläkunnan kokouksen. Oli työaika, kiireinen, siksi ei ollut helppoa saada väkeä kootuksi.

Miron käveli pitkin pihoja ja jyskytteli puolipohjillaan ikkunakehyksiin. . .

— Hei! Grigori! Onko ketään kotona? . . .

Ikkunakehys aukeaa ja ulos pistäytyy vyötäisiään myöten noin kahdeksan vuotias poikanen:

— Taattoa ei, setä, ole kotona. . . On pellolla. . .

— Vietkö päivällistä hälle?

— Vieni. . . Kohta lähen: kahohan missä aurinko on?

— Sano taatolles, että huomeneltain tulis kokoukseen, ettei vaan pellolle lähtisi! Kuvernementista, sa-

no, sellainen kirja tuli, koskee mejän veljeä . . . Kovin on tärkeä asia, sano.

— Kyll' sanon . . .

— Kahohan vaan ettet unehuta! Niin sanokkii: kirja tuli . . . kuvernementista . . .

Ikkuna sulkeutui ja Miron jatkoi matkaansa.

— Hei! Onko ketää? . . .

— Ka, mitä sull? — vastaa jonkun sairas, tyytymättön ääni . . .

— Avaja? On asiaa!

Ikkunasta pistää esille suippoparta.

— Ka, sinähän oot, Kuisma, kotona?

— Ka, kotona, Miron Matvejitsh . . . Horkka vaivaa . . . olen vaivaantunut . . .

— Kuulehaa, Kuisma: huomenna on kokoukseen tultava! . . .

— Mikä asia? . . .

— Kuvernementista kirja tuli . . . Kirjuri luki, — mutta hämäräksi minulle jäi . . . Jokin armonosoitus meille . . .

— Suokoon, Jumala!

— Tule sitte huomeneltain varhain!

— Jotenkin koitan lahaantua . . . Ehkä hellittää,

niin päästää . . .

Näin Miron kävi kaikki talot järjestään ja joka paikassa ilmoitti kuvernementista saapuneesta »kirjasta».

Tieto tästä asiapaperista läksi kiertämään pitkin peltoja.

Seuraavana aamuna pysytteli suurin osa mäenalustalaisista kotonaan ja varhaisesta aamusta kuleksivat raitilla keskustellen kuvernementista saapuneesta »kirjasta». Sen merkityksestä tehtiin mitä uskomattomimpia johtopäätöksiä . . .

— Sanotaan olevan armonosoituksen . . . Siemeniä, kuuluvat antavan ja muuta.

— Eihän, mitä siementä sulle?! Kuulinhan kun kirjuri poliisipäällikön kera pakisi . . . Se oli jotakin elukoista. Nähtävästi, tahtovat eläimiä antaa . . .

— Ka, mikäs sen paremp'! Kunpa jonkinlaisen koinin antaisivat minulle! . . . Äh! en mitenkään kykene omin voimin . . .

— Kokoukseen! . . . — huusi Miron tultuaan koushuoneen kuistille.

Mäenalustalaiset riensivät nelistämällä sinne ja lyöttäytyivät tiukasti survotuksi laumaksi.

Poliisipäällikkö tuli ulos tuvasta. Talonpojat paljastivat päänsä.

Poliisipäällikkö loi hallitsevan silmäyksensä koontuneihin, rykäsi ja alkoi lukea paperista. Mäenalustalaiset kuuntelijat jännittyneellä huomiolla tätä jumalaista paperia, peläten päästävänsä sanakaan siitä sivu korvan. . .

Kirjeessä määrättiin ilmoitettavaksi piirikunnalle, että sinä ja sinä päivänä sitä ja sitä kuuta avataan messut Nurkkalan kaupungissa; jätkeämpänä kirjeessä tehtiin selkoa noin viidelläkymmenellä sanalla siitä suuresta merkityksestä, mikä messuilla on maakuntaan, sitte kehoitettiin haluvia maatalviljeleviä talonpoikia asettamaan näytteille tuotteitaan. . .

Lukeminen päättyi, mutta mäenalustalaiset seisovivat mykkinä suut selällään ja katselivat ahneesti poliisiin. . . He eivät olleet ymmärtäneet sanaakaan koko kirjelmästä; olivat vaan erottaneet erityisiä sanoja ja lauseita: »maatalous», »sarvikarja», »siemenviljan parannus», »hyöty», »palkinto».

— Ymmärsittekö? — huudahti poliisipäällikkö.

Kaikki vaikenivat. Yhdet raapivat niskaansa, toiset myhäilivät tyytyväisinä ja vetelivät partojansa,

kolmannet — seisoivat katse maahan luotuna.

— Ymmärsittekö? No, sinä, klanipää?... Ymmärsitkö?...

— Mitäs meistä... Mitä kokous sanoo... Kysy kokoukselta!

— Niin, mutta ymmärsitkö sinä?...

— Että minäkö?... Vissist' ymmärsin... Mutta mitäs minusta? Kysy muilta.

Poliisipäällikkö sylkäsi ja alkoi selittää:

— Messut avataan, senkin vääräkinttuset perkeleet!... Asettavat näytteille kaikennäköistä tavaraa: koneita, elukoita, siementä, ruista esimerkiksi, kauraa... sekä muuta... sen näköistä... niinkuin on säädetty... Nyt — turpeenpuskijat... Hm... Kuka teistä on esimerkiksi pehkun käyttäjä?... Astukoon esille!...

Kaikki seisoivat äänettöminä katsellen toinen toistaan.

— Sinähän, Rokonlyömä, olet tätä harjoittanut? — kysäsi lopulta eräs talonpojista naapuriltaan, sysättyään tätä nyrkillä kupeeseen.

— Minäkö?...

— Olethan sinä pehkuja istuttanut?

— Olenpa totisesti . . . Tahon ryytimaan laittaa.

Rokonlyömä astui esille, mutta otti asennon niinkuin olisi valmis vähimmänsinkin vaaran uhatessa piiloutumaan väkijoukkoon.

— Vieläkö kuka? Onko? Astukoon esille! . . . — komenteli poliisipäällikkö.

Mutta ketään ei ilmestynyt.

— Oletko sinä pehkunkäyttäjä? — kysyi poliisipäällikkö Rokonlyömältä.

— Olen jonkun verran harjoittanut . . .

— Mitä?

— Tykkään pehkoja, tahon ryytimaan laittaa . . .

Poliisipäällikkö rypisti kulmakarvansa . . .

— Eikö ketään muuta ole?

— Ei ole, teidän jalosukuisuutenne, muita. Ei oo . . . Rokonlyömä vaan yksin! . . .

— Yhtä ei toimita ottaa lukuun . . . Ei toimita — huomautti poliisipäällikkö hiljaan ja lisäsi kovaäänisesti:

— Kaikesta edelläesitetystä minä siis teille ilmoitan tiedoksenne ja noudatettavaksenne . . . Muuta ei mitään! . . . Voitte hajota! . . .

Ja vielä kerran silmäiltyään ankaran esivallan kat-

seella joukkoa, läksi poliisipäällikkö tupaan, mutta mäenalustalaiset jatkoivat edelleen seisoskelemista jonkinlaisen tenhon vallassa. . . Äkkiä nousi heidän keskuudessaan kuvaamaton sekamelska: kaikki alkoivat puhua yhtäkaa. . . Muutamat vaan muuten ärhentelivät kenenkään puoleen kääntymättä, toiset taas kerkesivät jo joutua kiistaan ja riitaan.

— Riittää jo meluaminen! . . . Johan teidät on käsketty hajoamaan! — huusi poliisipäällikkö vihaisena ikkunasta.

Joukko alkoi hajaantua, haukuskellen toinen toistaan mennessään.

Koko päivän mäenalustalaiset olivat liikutettuja ja väittelivät siitä, tuottaako julistettu kirje heille vahinkoa vai olisiko sitä pidettävä armonosoituksena.

Miron selitti poliisipäällikön sanoilla, jonka luo »seura» oli hänet lähettänyt, ettei kirjeestä mitään vahinkoa ole, enempi kuin siitä mitään armonosoitustakaan; selitti, että »kaikki on vaan noin ikään, ilman aikojaan, se on näet ainoastaan julistus, eikä mitään muuta, — on käsketty ilmoittamaan ja siinä kaikki!»

Ukot kuitenkin tuumivat itsekseen, että jotain oli nurinkurin, heidän harmaisiin päihin hiipi hämärä

epäluulo . . . Vanhukset murisivat ja syleksivät tyytymättöminä sivuilleen!

— Kirja . . . Ymmärrä, sinä, tämän kirjan sisältö, — Siinäpä se! Jonkun syyn vuoksi kait se on lähetetty . . . Eihän sitä turhanpäiten?

— Sehän on selvä . . . Miksikä paperia turhanpäiten röhvättäisiin?! Onhan se käsketty julistamaan . . . Jos kerta on käsketty, täytyy kait siinä, kirjassa, jotain olla . . .

Asia joutui niin pitkälle, että itse Mironkin alkoi epäröidä ja epäillä, että poliisipäällikkö »ei ole ihan niin» . . .

Oli kulunut kuukausi, mutta mäenalustalaiset eivät vielääkään voineet rauhoittua . . .

Tällä välin oli messut Nurkkalassa avattu ja Mäenalustan kylään alkoi siitä saapua hämäriä viestejä. Eläkkeellä elävä ikäkulu rippikakkaroiden paistaja, joka oli kaupungissa käväissyt, kertoi kotikylässään joukon kaskuja, jotka lopullisesti veivät mäenalustalaisten päät pyörälle. Taas alettiin tolkuta siitä, kunhan vaan ei päästettäisi sivu suun armonosoitusta, sillä jos kerta on käsketty julistamaan, — niin jonkun syyn vuoksi kait se on lähetetty, eihän nyt turhan

vuoksi ruveta paperia tuhrimaan j. n. e.

Mäenalustalaiset päättivät kaupunkiin lähettää asiamiehen, jonka tuli perustaa asia pohjiaan myöten, tiedustaa hallitusvallalta, mitä ja kuinka ja minne tulee anomus jättää siemenistä ja minne elukoista, mistä saada palkinnot sekä myöskin »ynnämuusta» . . .

Sillä eihän sitä turhanpäiten . . .

Vaali lankesi ukko Nasar Petrovin osalle, kokeelle ja luotettavalle miehelle . . . Kerättiin kyläkunnan kesken kymmenen ruplaa ja Nasar lähetettiin kaupunkiin.

Nasar heitti kontin selkäänsä, kiinnitti pohjat laapotteihinsa, jätti hyvästit kyläläisilleen ja rukoiltuaan Herran temppelein edessä, läksi liikkeelle:

— Onneksi olkoon! . . .

— Koetahan parastasi! . . .

— Parastani koetan . . . Onhan Herra armollinen . . .

Hän oli selväpäinen mies, oli kaupungissa käynyt usean kerran; siksi ei Nasar tarvinnutkaan kävellä eksesyksissä, niinkun metsässä.

Levättyään yömajassa yönsä, Nasar peseytyi, sukki hiuksensa, rukoili ja läksi hallitusvallan luo. Na-

sar luotti ainoastaan kaikkein »korkeimpaan päällystään», — siksi hän pyyhkäsi suoraan kuvernööriin.

— Mihin tunget? — tervehti häntä julkikäytävän ovella poliisi.

— Ovatko he itsensä luona?

— Kuka?

— Kupernyöri!

— Mitäs sitte?

— Olisi vähän rupatettavaa! — vastasi Nasar rypistäen harmaat kulmakarvansa.

Niin pontevasti kuin poliisi inttikin vastaan, pääsi Nasar kuitenkin voitolle ja sai puhutella suuta suuksin kuvernööriä. . . Selitys oli lyhyt, selvä, mihin ei jäänyt enää vastaiselle käsitykselle sijaa. . . Selvisi, että poliisipäällikkö oli puhunut oikein, että kaikki oli niin, ettei siitä ollut odotettavissa enempi pahaa, kuin hyvääkään.

Oltiin jo illansuussa. Nasar päätti yöpyä ja heti aamun valjetessa painautua paluumatkalle. Oli vielä jällellä muutamia tunteja aikaa, jota ei tiennyt miten kulltaisi. Siksi Nasar päätti käväistä katsastamassa mikä vohe se messu oikeastaan on?

Nasar saapui kaupungin äärettömän suurelle to-

rille, jossa kohosivat messujen kauniit rakennukset lepattavine lippuineen. . .

Soitto raikui kauhistuttavan elpyneenä, kaikkein enimmän kiivasteli turkkilaisrumpu. . .

»Kylläpä puhkuu riskisti!» . . . ajatteli Nasar itseksensä, rumpua kuunnellessaan.

Käytävällä, joka oli koristettu juhlaporteilla, tungeskeli joukko kaupunkilaisia. . . Lippumyymälän pikku ikkunan luona oli tavaton tungos. . . Ilmassa vilisi käsiä, sateenvarjoja, hattuja. . .

Nasar ei epäröinyt:

— Emmekös me ihmisiä olekaan? . . . Täytyy tarkastaa.

Koristelemattomasti hän kyynärpäillään survoi ihmisiä tieltään, tunkeutui juhlaporttien luo ja jatkoi rohkeasti matkaa edelleen.

— Piletti?

— Piletti? . . . Saapi. . . Kas tässä, kaho!

Nasar kaivoi poveaan ja veti sieltä esiin likaisen, rasvaisen passinsa.

— Ei tätä pilettiä, vaan pääsylippu. . . Pitää ensin maksaa rahat pääsyoikeudesta! . . .

— Rahat! . . . Paljoko?

— Kaksikymmentä kopekkaa! . . .

— No, sitte minä olen ilman! Ei ole, veikkoseni, liikoja rahoja . . .

Nasar alkoi tunkea poispäin. Hän käsitti pian, että voi katsella kaksiriunaista maksamattakin . . . Kierrettyään erään rakennuksen takapuolelle, painoi hän silmänsä laudassa olevaan oksanreikään ja alkoi tirkistää.

Eipä hänen näköpiiriinsä avautunut mikään houkutteleva kuva.

Nasar sai nähdä osan läävää ja siinä nököttävät siat . . . Epämukava tähystyspaikka ei sallinut hänen nähdä eläimiä kaikessa kauneudessaan, vaan sai hän niitä ihailla osittain: milloin välkähtää hänen silmiinsä sijan takapuoli kippurahäntineen, milloin korva latuskaisine kärsineen, milloin jalka pari . . . Tästä huolimatta kehitti Nasar mielikuvituksessaan kokonaiskuvan siasta.

— Jopa on karju! . . . sopottivat huulensa aika ajoin, eikä hän mitenkään voinut vapautua tähystysreijästään . . .

Lopulta poliisi antoi Nasaria niskaan ja niinpä muisti, että on aika joutua yöpuulle . . .

— Kävele, kävele! Tahi annan päin turpaasi! —
huusi poliisi hänelle.

Unissaan Nasar näki samaisen karjun. Muutamia kertoja hän heräsi ja sylkäsi vihaisesti:

— Hyi, Isä Jumala! . . . Niin silmien eteen tungeiksekin, halvattava!

Nasar risti silmiänsä ja nukahti uudelleen, mutta karju ilmestyi uudelleen unissa muodostuen yhä suuremmaksi ja tullen lopulta rajattomaksi.

Heti kun levisi viesti, että Nasar on palannut kaupungista, alkoi hänen mökilleen kokoontua kyläläisiä joukottain.

— No, Nasar, miten meidän asiamme on?

— Turhaa kävin. . . Poliisipäällikkö puhui oikein. Niinikään vaan oli muodon vuoksi. . .

— Itekö kupernööri pakisi?

— Ite. . . Minä näin hänet ihan: silmästä silmään. . .

Mäenalustalaiset laskivat päänsä riipuksiin ja huokasivat. Mutta kun he tiedustelivat mitä kaupunkiin kuuluu ja mikä kapine se messu on, elpyi Nasar ja kertoi:

— Karjuu esimerkiksi näyttävät. . . Saatana sen

syököön, niin kauan, kun jo elänkin maailmassa, en sellaista paholaista ole nähnyt! Oikein totta! . . . Siellä näet torvisoittokunta elämöi, pitävät lystiä . . . Mutta kyllä siinä oli karju! Voi sinun turkanen! . . .

— Mitenkäs palkinnon laita on?

— Mitä palkintoja meille! Tiedustelin kyllä . . . Tuolle samaiselle karjulle, saatana sen tukeuttakoon, kuulutaan annettavan palkinto!

— Älä lörpöttele!!

— Kuka heistä selvän otti: niin minulle kaupungissa kerrottiin . . . Karjulle . . . tälle samaiselle . . . kultamitali mukama . . . Syököön heidät kusiaiset! . . .

Ja kaikki he olivat naurusta pakahtumaisillaan huolimatta katkerasta pettymyksestään . . .

Nasar eksyi aina karjuun, jos milloin messuista kertoi . . . Messut ja karju sulautui niinhyvin hänen, kuin kaikkien mäenalustalaistenkin mielikuvituksessa yhdeksi ainoaksi, eroittamattomaksi kokonaisuudeksi.